

**PETERKA PARTNERS**

THE CEE LAW FIRM

# **MUNKAJOG ÉS POLGÁRI JOG JÁRVÁNY IDEJÉN**

Webinar

2020.03.20.

# Előadók



Dr. Csehó András,  
Peterka & Partners Iroda  
Irodavezető ügyvéd



Dr. Juhász Gábor  
Peterka & Partners Iroda  
Irodavezető-helyettes ügyvéd

# Munkajog - Alapvetés

- Az Mt. elnagyoltan foglalkozik a különleges helyzetekkel
- Sürgős és átmeneti időre szóló új munkajogi szabályok léptek hatályba
  - A felek az Mt. bármely rendelkezésétől eltérhetnek közös megállapodással – a munkavállaló hátrányára is!

# Munkajog - Otthoni munkavégzés / távmunkavégzés

- Otthoni munka alkalmi, távmunka rendszeres jellegű
- Elrendelése
  - Közösen bármennyi időre
  - Munkáltató által egyoldalúan (távmunka is most már) max. évi 44 munkanapra?
  - Munkavállaló által egyoldalúan nem, de lehet igazolt, nem fizetett távollét a méltányolható személyes/családi körülmény (pl. gyermekek otthoni felügyelete)
- Munkaeszközök biztosítása
  - Munkáltató kötelessége, enélkül nem rendelhet el otthoni/távmunkavégzést
- Munkáltatói felelősség
  - Az otthoni/távmunkavégzés során bekövetkezett baleset is munkabaleset

# Munkajog – Munkaidő beosztása

- Bármikor módosíthatja a beosztást a munkáltató (már nem kell 96 órával előbb)
- Munkaidőkeret is elrendelhető
  - Egyenlőtlen munkaidőbeosztás egyik formája: a keret elején kevesebb, a végén több munkaidő osztható be
  - Munkáltató egyoldalúan bevezetheti (munkavállaló hozzájárulása + munkaszerződés módosítása nem szükséges hozzá)
  - 4 hónap legfeljebb alapesetben

# Munkajog - Szabadság

- Kiadása
  - 15 nappal előre jelezni kell mindkét fél részéről, kivéve, ha a felek közösen eltérnek ettől
- Fizetés nélküli
  - Csak közös megegyezés esetén

# Munkajog - Állásidő

- Fogalma: amikor a munkáltató nem tud foglalkoztatási kötelezettségének eleget tenni
- Alapbér jár ennek idejére, kivéve az elháríthatatlan okokat, mint pl.
  - karantén (otthoni, munkahelyi, regionális), ilyenkor a munkáltató otthoni munkavégzést elrendelhet
  - részleges/teljes boltzár
  - hatóságilag elrendelt karantén miatti beszállítói leállás
- De:
  - a járvány és/vagy veszélyhelyzet önmagában nem elháríthatatlan ok
  - a megrendelések járvány miatti elmaradása vitatott

# Munkajog - Munkaszerződés módosítása

- Munkaidő + alapbér csökkentése
  - Csak a munkaszerződés módosításával (kétoldalúan) lehetséges



# Munkajog - Foglalkozási megbetegedés

- Munkáltató objektív kárfelelőssége
  - A munkáltató akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy
    - a) a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa, vagy
    - b) a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta
- Elvárható munkáltatói intézkedések
  - Fokozott tájékoztatás a hatósági/munkáltatói lépésekről stb.
  - Személyes kapcsolattartás minimalizálása
  - Egészségi állapot ellenőrzése
  - Beteg munkatársak távoltartása a munkahelytől

# Munkajog - Foglalkozási megbetegedés

- Kérdés: A munkáltató végezhet-e testhőmérséklet mérést a munkába lépés előtt?
- Válasz: igen, az alábbiak szerint:
  - Indok: a munkáltató kötelezettsége a munkavállaló munkavégzésre képes állapotának ellenőrzése
  - A mérés módjáról, feltételeiről és várható tartamáról, továbbá szükségességét és arányosságát alátámasztó körülményekről a munkavállalót előzetesen írásban tájékoztatni kell
  - Érintés (bőrkontakt) nélküli, megfelelően kalibrált és hitelesített hőmérők alkalmazása ajánlott (ez nem aránytalan korlátozás)

# Munkajog- Munkaviszony megszüntetése

- Munkáltatói felmondás
  - Általános szabályok szerint: indokolás, végkielégítés stb.
- Csoportos létszámcsökkentés
  - Előzetes bejelentés foglalkoztatási szerv és a munkavállaló részére + tárgyalás az üzemi tanáccsal
  - Elkerülhető megfelelő időbeli ütemezéssel

# Munkajog - adatkezelés

## ■ Munkahelyi adatkezelés

- Adatvédelmi tájékoztatók és adott esetben egyéb dokumentumok kiegészítése, illetve a konkrét adatkezelésre vonatkozó külön anyag elkészítése szükséges, amennyiben a munkavállalókról gyűjtött adatok köre kibővült (pl. mely országokban jártak az elmúlt időszakban) – az adatvédelmi tájékoztatót már az adatkezelés megkezdésekor az érintettek rendelkezésére kell bocsátani, ha a személyes adatokat tőlük gyűjtik!
- Szükségesség – arányosság követelményének, adattakarékosság elvének figyelembevétele
- Adatkezelési jogalapok vizsgálata: jogos érdek vagy közfeladat ellátása – előbbi esetén érdekmérlegelési teszt készítése!
- Egészségügyi adatok (szenzitív adatok) kezelésének lehetőség szerinti elkerülése

# Polgári jog – Szerződéses kapcsolatok

- Utazási korlátozások és tilalmak, szállítási nehézségek, karanténok - jelentősen befolyásolhatják, adott esetben elnehezíthetik, megakadályozhatják (lehetetlenítik) a szerződéses kötelezettségek teljesítését
- Gondosan és professzionálisan eljáró piaci szereplők kötelesek figyelembe venni a piaci viszonyok változásának lehetőségét a szerződés megkötésekor – a szerződéseket akkor is teljesíteni kell, ha az időközben elnehezült, költségesebb, stb.
- A szerződéses kötelezettségeket tiszteletben kell tartani – függetlenül a körülményektől teljesíteni kell (kivételesek helyzetektől eltekintve).

Kivételes helyzet lehet az ellenőrzési körön kívül eső és előre nem látható esemény, ha nem volt elvárható, hogy a körülményt a kötelezett elkerülje és ez az esemény közvetlen ráhatással van a teljesítésre, ez adhat alapot a szerződéses kötelezettségek alól mentesülésre.

# Polgári jog – A szerződés szabályai

- Mit mond a szerződés?
  - Mivel a Polgári Törvénykönyv diszpozitív szabályokat tartalmaz túlnyomó többségben és mivel a vis maior kifejezetten nincs szabályozva a Ptk-ban, ezért először mindig a szerződés vizsgálendő
  - Főleg a következő pontok bírhatnak jelentőséggel:
    - irányadó jog
    - együttműködési kötelezettség
    - vis maior klauzula
    - teljesítési póthatáridők
    - osztható / oszthatatlan szolgáltatás - részteljesítés
    - szerződésszegés jogkövetkezményei
    - kötbér
    - szerződés felmondása,
    - elállás

# Polgári jog – A szerződés szabályai

- Vis maior klauzula
  - Taxatív felsorolás
  - Példálózó felsorolás
  - Fogalommeghatározás nélkül
- 
- Angolszász típusú szerződések részletes értesítési kötelezettségeket írnak elő, vis maior esemény fennállta meghatározott ideig felmondási jogot keletkeztethet egy vagy több fél részéről, elszámolási rendelkezések, stb.
  - Újratárgyalás?

# Polgári jog – Jogsabályok és bírói gyakorlat

- Ha a szerződés nem tartalmaz vis maior rendelkezést:
  - Jogsabályok: Ptk., ágazati szabályok: pl. fuvarozás
  - Bírói gyakorlat
  - Bár a Ptk-ban nincs vis maior fogalom, de a Kúria már foglalkozott ezzel a jelenséggel és szerintük ez egy olyan mértékű, ellenálhatatlan erő vagy esemény, amelyet senki sem tud elhárítani. A vis maior események a szerződés teljesítését nem csak elnehezítik, hanem lehetetlenné teszik.



# Polgári jog – Jogkövetkezmények

- Szerződésszegés -> kártérítési kötelezettség
- Ptk. kártérítési alapelve: teljes kártérítési felelősség – közvetlen és közvetett károk megtérítésének kötelezettsége az alapeset
- Szerződésekben ezért rendkívül fontos a felelősségkorlátozó és felelősségkizáró klauzulák megléte és tartalma
- DE! – Ha a szerződésszegést a fél ellenőrzési körén kívül eső, a vis maior eseménnyel közvetlenül összefüggő, szerződéskötés időpontjában előre nem látható és el nem hárítható körülmény okozta, akkor a szerződésszegő fél nem köteles megtéríteni a másik fél esetleges kárait

# Polgári jog – Jogkövetkezmények

## ■ Lehetetlenülés

- Ez esetben a szerződés megszűnik
- A lehetetlenülést nehéz bizonyítani, nem azonos a teljesítési nehézséggel, szervezési problémákkal, nagyobb költségekkel, stb.
- Érdekmúlás
- Fontos meghatározni, hogy honnantól tekinthető úgy a járvány, hogy az lehetetlenít szerződéses jogviszonyokat
- Önmagában fertőzött személyek jelenléte pl. a szállítás rendeltetési helyén nem lehetetleníti a teljesítést, ha egyébként hatósági intézkedésre, karanténra nem került sor. Ha ilyen esetben nem szállít a kötelezett, úgy szerződést szeghet
- Elképzelhető olyan helyzet is, ahol karantén nélkül is olyan mértékű kockázatot jelentene az emberi jelenlét (pl. lerakodás), hogy azt a munkáltató ésszerűen nem vállalhatja a munkavállalói egészségének veszélyeztetése nélkül, ez esetben pedig lehetetlenülhet a teljesítés

# Polgári jog – Bírósági szerződésmódosítás

- Bírósági szerződésmódosítás feltételei:
  - tartós jogviszonyban
  - szerződés megkötését követően előállott egy olyan körülmény,
    - amely a szerződéskötéskor nem volt előrelátható,
    - nem a szerződő fél idézte elő,
    - nem tartozik rendes üzleti kockázata körébe, és
    - a körülmény következtében a szerződés változatlan feltételek melletti teljesítése lényeges jogi érdekét sértené.
- Kivételes eszköz, szűk körben alkalmazott és most sem valószínű

# Polgári jog – Praktikus megfontolások

- Előreláthatóság
  - Az utóbbi hetekben megkötött vagy az újonnan megkötendő szerződések esetén indokolt a különös körütekintés, mivel a jelen magyar helyzetben már nehezen lehetne azzal érvelni, hogy nem volt előrelátható bizonyos teljesítési nehézség, akár a munkavállalók, alvállalkozók esetleges lebetegedése, akár a mozgást korlátozó / tiltó hatósági rendelkezések küszöbön állása miatt.
- Állásidőre járó díjazás?
- Fizetési hajlandóság / képesség – szerződéses biztosítékok
- Közreműködők, teljesítési segédek, alvállalkozók, stb.
- Elállási jog
- Biztosítás

## **Polgári jog**

**Szerződések fokozott vizsgálata ajánlott, nem csupán a vis maior klauzula tekintetében, hanem az ezzel összefüggő, a szerződésben akár elszórtan található rendelkezések vonatkozásában is!**

# Köszönjük a figyelmet!

[cseho@peterkapartners.hu](mailto:cseho@peterkapartners.hu)

[juhasz@peterkapartners.hu](mailto:juhasz@peterkapartners.hu)

Czech Republic

Slovakia

Ukraine

Bulgaria

Russia

Poland

Romania

Belarus

Hungary